

активності студентів. Київ : НАУ, 2004. 272 с.

3. Савченко С. В. Науково-теоретичні засади соціалізації студентської молоді в позанавчальній діяльності в умовах регіонального освітнього простору : дис. ... д-ра. пед. наук. Луганськ, 2004.

4. Сериков В. В. Личностно ориентированное образование: к разработке дидактической концепции. *Педагогика*. 1994. № 5. С. 16– 21.

5. Faten Al Nadzhar, Oksana Liaska, Olha Prokopova, Taras Hutsol Developing Media Competency through Media Education among University Students. *Media and Communication in the Interactive Digital Age, Abu Dhabi, UAE*. Official Proceedings of ICMC 2018 -1st International Conference on Media and Communication, 19-21 March 2018- Abu Dhabi, UAE. 2018. С. 225-231.

Пуцентейло Петро

д.е.н., професор, професор кафедри
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БУХГАЛТЕРІВ-АНАЛІТИКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Підготовка майбутніх бухгалтерів-аналітиків повинна бути орієнтована на потреби бізнесу, що дасть змогу забезпечити успішну діяльність підприємства. Визначення та формування відповідних компетенцій майбутніх фахівців є основою їх конкурентної переваги на ринку праці і затребуваності провідними вітчизняними та зарубіжними компаніями. Розвинути подібні компетенції можна тільки на підставі тісної взаємодії з бізнес-спільнотою.

В. К. Савчук переконаний, що фахівці з обліку та аналізу повинні вміти збирати, накопичувати, обробляти, передавати інформацію про діяльність суб'єкта господарювання; бачити перспективу розвитку підприємства з урахуванням досягнутого рівня виробництва і реальних можливостей, повнішого задоволення запитів ринку; підпорядкувати цілі й функції підсистем (виробничих підрозділів і служб) досягненню цілей системи (підприємства) в цілому; підтримувати збалансованість розвитку підприємства, при якому передбачається як єдиний процес – поліпшення виробничої діяльності, соціальний розвиток колективу, рівновагове природокористування, розширення стратегічної зони господарювання, підвищення конкурентного статусу тощо; створювати систему показників, індикаторів та критеріїв, які б найповніше характеризували нові суспільні явища і соціально-екологічні та економічні процеси; систематизовувати

причини зміни чинників розвитку підприємства для найповнішого їх вивчення і розробки механізмів зміни якісно-кількісних його параметрів і створення передумов для бажаних змін; підбирати методи, прийоми і методики, які б дозволяли з найменшими затратами часу і коштів високоякісно вивчати аналізований об'єкт як систему; формувати джерела даних, які б дозволяли досить повно і адекватно моделювати явища, процеси, результати і давали можливість об'єктивно і своєчасно оцінювати стан і передбачати майбутні зміни аналізованого об'єкта. Однак, для поглиблення аналітичної підготовки бухгалтерів, не досить удосконалювати інформаційне середовище аналізу, необхідно поглиблювати його методологію, а саме розробляти з врахуванням викликів часу нові види аналізу [1, с. 438-439]. Слід погодитися з думкою О.В. Вітренко щодо важливості і пріоритетності адміністративно-правового регламенту діяльності бухгалтера-аналітика, якою визначається внутрішня система взаємовідносин на рівні «виконавець – бухгалтер-аналітик – управлінець – виконавець» [2, с. 132]. Він повинен орієнтуватися на всебічний розгляд проблеми, ситуації в країні і світі. Йому необхідно сприймати світ раціональним, логічним і впорядкованим, бачити і встановлювати закономірності. До того як прийняти рішення, аналітику необхідно розробити максимально детальний план, зібрати якомога більше достовірної інформації, об'єктивних фактів з обов'язковим залученням глибоких теоретичних знань, систематизувати їх, знайти загальні характерні риси, які визначають тенденцію розвитку будь-якого процесу. Аналітик повинен бути схильним до ретельної і методичної роботи при вирішенні проблем. Він повинен володіти аналітичним, критичним і креативним мисленням.

Навчання бухгалтерів-аналітиків з основами юриспруденції має ґрунтуватися на розумінні потреб бізнесу в необхідній кваліфікації. Зокрема, створення диференційованої системи фахової підготовки, застосування інтерактивних форм навчання, імплементації практичних навичок у навчальній лабораторії (поєднання занять в аудиторії і на виробництві), навчальна практика на виробництві з викладачем, виробнича практика і передипломне стажування. Це обумовлено, перш за все, можливістю врахування запитів роботодавців (Корпорація “Агропродсервіс”, агрохолдинг “Мрія”, ПАП “Дзвін”, ПП “Агрон” та ін.). Підготовка висококваліфікованих фахівців з обліку і оподаткування в аграрному бізнесі ґрунтується, перш за все, на засвоєнні студентами нормативних, професійно-орієнтованих дисциплін “Теорія бухгалтерського обліку”, “Фінансовий облік I”, “Фінансовий облік II”, “Економічний аналіз”, “Облік в галузях економіки”, “Економічна експертиза в бухгалтерському обліку”, “Методологія наукових досліджень і викладання облікових дисциплін”, “Облік зовнішньоекономічної діяльності облік і звітність в оподаткуванні”, “Аудит”, “Контроль фінансово-господарської діяльності підприємств агропромислового виробництва”, “Соціально-правове забезпечення діяльності підприємств агропромислового виробництва”, “Звітність підприємства”, “Історія обліку і оподаткування”, “Бюджетування і контролінг на підприємствах агропромислового бізнесу”, “Управлінські інформаційні системи в обліку, аналізі й аудиті

підприємств агропромислового виробництва”, “Облік в агропромисловому виробництві”, “Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства”, “Господарське право” і “Фінансове право”. Ці навчальні дисципліни закладають підвалини знань та умінь з обліково-аналітичного і організаційно-правового забезпечення діяльності аграрних підприємств. При викладанні дисциплін велике значення, крім традиційних лекцій, мають бесіди і доповіді, проблемні лекції, аналіз практичних питань, їх обговорення, пошук альтернативних рішень. У процесі закріплення отриманих у ході навчального процесу знань відводиться активній самостійній та науковій діяльності студентів. Самостійна робота студентів під керівництвом педагогів повинна бути організована так, щоб розвивалися креативні здібності студента, формувалися навички самостійного вирішення професійних питань і прийняття ефективних управлінських рішень. Наукова робота розвиває особистісно-орієнтований підхід студента у подоланні кризових ситуацій, дає змогу оцінити свої знання і прагнути до їх удосконалення.

Проведення наукових заходів з участю представників бізнес-спільноти, науковців Тернопільського національного економічного університету і Тернопільської державної сільськогосподарської дослідної станції ІКСГП НААН сприяють визначенню відповідних компетенцій молодих фахівців. Заслуговують на увагу наукові семінари проведені кафедрою обліку та економіко-правового забезпечення агропромислового бізнесу Тернопільського національного економічного університету у Корпорації «Агропродсервіс» “Обліково-аналітичне забезпечення ефективної діяльності агробізнесу України”, Всеукраїнська науково-практична конференція “Прикладна економіка – від теорії до практики”, Міжнародна науково-практична конференція “Теоретичні та прикладні аспекти розвитку аграрного бізнесу України”, Міжнародна науково-практична конференція за участю іноземних студентів “Розвиток аграрного бізнесу в умовах глобалізації”, вихід у світ монографії авторського колективу кафедри “Обліково-аналітичне і організаційно-правове забезпечення діяльності аграрних підприємств” тощо. Це дасть змогу створити цілісну вертикально інтегровану систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців за спеціальністю «Облік і оподаткування», освітня програма “Облік і правове забезпечення агропромислового бізнесу”, освітнього ступеня бакалавр і магістр.

Основні компетенції, що висуваються провідними компаніями агробізнесу і котрі є роботодавцями випускників кафедри обліку та економіко-правового забезпечення агропромислового бізнесу доцільно розділити на такі групи.

1-ша група компетенцій пов'язана з лідерськими якостями і вмінням працювати в команді: прагнення до перемоги; саморозвиток (участь у стажуваннях, проектах); чесність; вміння пропонувати інноваційні рішення, вносити пропозиції щодо оптимізації управління; здатність до командної роботи (в тому числі з іншими відділами); комунікабельність.

2-га група характеризує функціональні компетенції: розуміння того, що облік і аналіз орієнтований на ефективну діяльність підприємства; знання теорії

економіки, технологічного процесу, маркетингу та комерційної діяльності; вміння розуміти і аналізувати потреби виробництва; знання основ проведення наукових досліджень; вміння формувати програми розвитку підприємства; знання принципів міжнародних стандартів обліку; вміння застосовувати Microsoft Excel як аналітичний інструмент; володіння основними інструментами пакету Microsoft Office і автоматизованих бухгалтерських програм.

Існуюча сьогодні в Україні система професійної підготовки обліково-аналітичних кадрів передбачає кваліфікаційні характеристики за чотирма рівнями освіти. Бухгалтер з початковою профільною освітою – бухгалтер-рахівник. Бухгалтер із середньою спеціальною професійною освітою – бухгалтер-обліковець. Бухгалтер з вищою професійною освітою – бухгалтер-аналітик (економіст). Бухгалтер з додатковою вищою бухгалтерською освітою і практичними професійними навичками – професійний бухгалтер.

Отже, професійний бухгалтер – це найвищий рівень професійної кваліфікації, поява якого пояснюється потребами сучасних викликів. Саме з підготовкою та атестацією професійних бухгалтерів в урядовій Програмі реформування бухгалтерського обліку пов'язується становлення бухгалтерської професії. Вища бухгалтерська освіта відповідає міжнародному стандарту бухгалтерської освіти і є передумовою для підвищення кваліфікаційної освіти для професійного бухгалтера. Тому нині все більш нагальною стає завдання перепідготовки та підвищення кваліфікації працюючих бухгалтерів, які формувалися в адміністративно-командній системі, а також підготовки «новітніх» кадрів ринкової економіки – бухгалтерів-аналітиків. Серед бухгалтерів також є багато висококваліфікованих фахівців, які мають вищу, але непрофільну освіту. Для цієї категорії бухгалтерських працівників також є доцільною система перепідготовки та атестації.

Список використаних джерел

1. Савчук В. К. Поліпшення аналітичної підготовки бухгалтерів аграрних формувань. *Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки*. зб. матеріалів ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 26 лют. 2015 р.) / відпов. за вип. Б. В. Мельничук. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2015. С. 437–439.

2. Вітренко О. В. Реалізація контрольної функції в системі сучасного обліку. *Вісник Донецького університету економіки та права*. 2012. № 1. С. 132-137.

3. Метелиця В. М. Розширення функцій і прав бухгалтерів аграрної галузі та закріплення норм професійної етики і поведінки. *Облік і фінанси*. 2015. № 2 (68). С. 29-39.

